

Засідання педагогічної ради з питань виховання:

як його провести, щоб не було байдужих

Галина КОВГАНІЧ, методист Центру позашкільної роботи Святошинського району, м. Київ;

Валентина КИРИЧЕНКО, завідувач лабораторії превентивного виховання Інституту проблем виховання НАПН України, кандидат педагогічних наук

У словосполученні «педагогічна рада» головне слово «рада» визначає і цілі, і зміст, і форми роботи цього органу управління навчальним закладом. На засіданні педагогічної ради педагогічний колектив спільними зусиллями повинен вирішувати актуальні проблеми, що постають перед школою, розробляти стратегію розвитку закладу, визначати тактику діяльності.

За такого підходу засідання педагогічної ради стає подією в житті педагогічного колективу, учителі дійсно на ньому радяться, а не просто засідають, воно приносить учасникам радість і задоволення, стає імпульсом до творчої діяльності.

Педагогічна рада — це центр колективної професійної думки й одночасно школа педагогічної майстерності, де набуваються актуальні й усвідомлені знання, уміння та навички щодо вирішення проблем школи.

Якщо ж засідання педагогічної ради відбувається за сценарієм: доповідь — співповіді, виступ — повідомлення, прийняття рішення, розробленого адміністрацією, воно обмежує ініціативу і творчість педагогів, гасить їхню активність.

Основними недоліками таких засідань педагогічної ради є:

- авторитарний стиль ведення засідання педагогічної ради, наявність елементів інструктажу;
- поверхове обговорення порушених проблем;
- пасивність педагогів;
- низька результативність.

І, як наслідок, на такому засіданні панує байдужість, учителі «відсиджують» час, займаються перевіркою контрольних робіт, розробленням планів уроків, переглядом класних журналів і з нетерпінням чекають на його завершення.

Щоб розбудити творчу думку вчителів, викликати в них потребу в дискусії, дати можливість впливати на стан справ у школі, потрібно використовувати інтерактивну модель засідання педагогічної ради, структура якої запропонована в таблиці 1 (на с. 4).

Таблиця 1

Структура інтерактивної моделі засідання педагогічної ради

Етапи засідання педагогічної ради	% часу	Методична мета
1. Ознайомлення присутніх із порядком денним і методами проведення засідання педагогічної ради. Представлення теми, мети та очікуваних результатів	10 %	Забезпечення розуміння учасниками засідання педагогічної ради їхньої діяльності, чого вони повинні досягти в результаті засідання педагогічної ради, чого вони очікують від засідання
2. Отримання необхідної інформації	10 %	Інструктаж учителів щодо виконання завдань
3. Вивчення й аналіз проблеми шляхом виконання інтерактивних вправ	60 %	Практичний розгляд матеріалу, ознайомлення з перспективним педагогічним досвідом, аналіз діяльності, оцінювання проблем та здобутків шляхом використання інтерактивних методів, взаємонавчання. Визначення шляхів вирішення проблеми (як має бути)
4. Підбиття підсумків, ухвалення рішення педагогічної ради, рефлексія	20 %	Оцінювання засідання педагогічної ради, вироблення й ухвалення рішення

Розкриємо доміанти та якісні характеристики, які відрізняють інтерактивну модель засідання педагогічної ради від традиційної (таблиця 2).

Таблиця 2

Суттєві відмінності між традиційною та інтерактивною моделями засідання педагогічної ради

Показник	Традиційна модель засідання педагогічної ради	Інтерактивна модель засідання педагогічної ради
1. Мотивація	Зовнішня (атестація, оцінювання адміністрації)	Внутрішня (інтерес учителя)
2. Роль педагога	Низька активність, слухачу іноді дається можливість виступити	Висока активність, постійна взаємодія і співпраця учасників, ефективна комунікація
3. Роль ведучого засідання педагогічної ради	Ведучий засідання педагогічної ради: вирішує, як і що говорити, ознайомлює колектив зі станом справ у школі, формує погляди. Він відіграє роль «фільтра», який «пропускає» через себе інформацію, що з'являється у процесі вироблення рішення і впливає на його зміст	Ведучий засідання педагогічної ради: організатор, консультант, фасилітатор, який не «замикає» процес обговорення проблеми на собі». Результати досягаються спільними зусиллями учасників педагогічної ради
4. Організація роботи у процесі засідання педагогічної ради	Учасники здебільшого працюють індивідуально. Основною формою комунікації є монолог	Учасники педагогічної ради перебувають у постійному режимі бесіди, діалогу, дії. У процесі багатосторонньої комунікації учасники отримують можливість висловлювати свої погляди, ділитися своїми думками в межах проблеми, що обговорюється
5. Цілі засідання педагогічної ради	Учасники педагогічної ради приймають мету в готовому вигляді	Педагоги беруть активну участь у формуванні цілей і виборі способів їх досягнення
6. Оцінювання	Ведучий оцінює виступи педагогів, перебіг засідання педагогічної ради	Оцінювання, зіставлення одержаних результатів з оголошеними цілями засідання педагогічної ради здійснюють учасники. Спостерігається постійна рефлексія, самооцінювання
7. Технології	Традиційна на основі доповіді має таку технологічну схему: • співповіді, обговорення; • висновки адміністрації; • прийняття рішення; • контроль за виконанням рішення	Інтерактивні технології, які дають можливість визначити проблеми та здобутки з проблеми, що обговорюється, сформулювати конкретні пропозиції щодо вирішення окреслених проблем
8. Форми	Доповідь директора школи або його заступників, виступи заздалегідь підготовлених педагогів	Інтерактивні форми і техніки
9. Теми	Теми засідань розробляє адміністрація навчального закладу	Відповідають потребам усіх учасників освітнього процесу, формуються на основі соціального замовлення, програми розвитку закладу, аналізу діяльності навчального закладу, його проблем

Отже, для забезпечення активної участі педагогів в обговоренні проблем школи, процесі вироблення, прийняття й виконання рішень на засіданні педагогічної ради доцільно використовувати **інтерактивні технології взаємодії і комунікації**.

Вони дають змогу на основі внеску кожного учасника процесу у спільну справу отримати можливість впливу на зміст рішення й організувати спільну діяльність — від окремої взаємодії і до широкої співпраці. На засіданнях педагогічної ради, на яких використовуються такі технології, її учасники не лише є слухачами, спостерігачами, а й вони постійно взаємодіють одне з одним, перебувають у постійному режимі бесіди, діалогу, дії.

Відмінністю такого засідання педагогічної ради є діалоговий, швидше **поліологовий характер. Інтерація** виключає домінування як будь-якого учасника, так і будь-якої думки, погляду над іншими.

У процесі інтерактивного обговорення проблеми учасники вчать критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу відповідної інформації, зважати на альтернативні думки, приймати програмні рішення, брати участь у дискусії, спілкуватися з іншими.

Використання на засіданнях педагогічної ради інтерактивних технологій змінює роль директора навчального закладу. *Директор навчального закладу є організатором, консультантом, фасилітатором, який ніколи не «закриває процес обговорення проблеми на собі».*

Головним на такому засіданні педагогічної ради є зв'язки між її учасниками, їхня взаємодія та співпраця. Результати досягаються спільними зусиллями учасників, за які вони беруть на себе взаємну відповідальність.

Досвід засвідчує, що організація інтерактивного процесу на засіданнях педагогічної ради дає

змогу насамперед педагогам самотійно вирішувати складні проблеми, змінити звичну роль спостерігачів у процесі функціонування та розвитку навчального закладу.

Застосування інтерактивних технологій під час проведення засідання педагогічної ради дає можливість:

- зробити процес обговорення проблеми більш демократичним;
- навчити членів педагогічної ради формулювати власну думку, правильно її виражати, доводити свої погляди, аргументувати й дискутувати; слухати інших, поважати альтернативну думку; будувати конструктивні відносини в колективі, визначати своє місце в ньому, уникати конфліктів, розв'язувати їх, шукати компроміси, прагнути до діалогу;
- аналізувати більший спектр думок, масив інформації щодо проблеми, яка розглядається, творчо підходити до шляхів її вирішення, урізноманітнювати їх;
- знаходити спільне вирішення проблеми;
- розвивати в членів колективу відчуття спільності, єдності, почуття відповідальності за процес прийняття рішень та його виконання.

Крім того, використання інтерактивних методів забезпечує реалізацію ідеї співпраці в колективі, сприяє покращенню психологічного клімату, створює доброзичливу атмосферу.

Застосування інтерактивних технологій під час проведення засідання педагогічної ради забезпечує не лише вироблення шляхів вирішення проблеми і прийняття відповідного рішення, а й завдяки активному залученню педагогічних працівників до процесу обговорення певне інформаційно-методичне збагачення та їхнє особистісне зростання.

Ефективні форми проведення засідань педагогічної ради:

- дебати;
- творчі звіти;
- дискусії;
- круглі столи;
- захист інновацій;
- ділові ігри;
- тренінгові заняття;
- конференції;
- вернісаж педагогічних знахідок;
- форуми тощо.

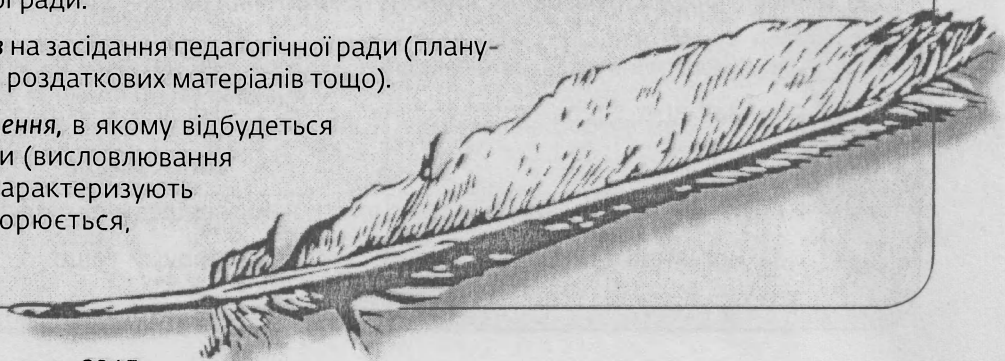
Технологія підготовки до проведення засідання педагогічної ради

Ефективність роботи педагогічної ради значною мірою залежить від **якості попередньої підготовчої роботи**.

Підготовчий етап зазвичай триває *півтора-два місяці*. Він починається з проведення засідання науково-методичної ради, на якому здійснюється моделювання підготовчого періоду.

АЛГОРИТМ підготовки засідання педагогічної ради

1. Вибір *теми* засідання педагогічної ради, визначення її цільових орієнтирів, форми проведення.
2. Видання *наказу* або розпорядження «Про підготовку до засідання педагогічної ради», яким затверджується *відповідальний* за проведення засідання педагогічної ради, конкретизуються завдання, терміни їх виконання, виконавці.
3. Проведення розширеного засідання науково-методичної ради, окреслення *кола питань* для обговорення.
4. Формування *ініціативних груп* (5—7 осіб) із підготовки окремих питань.
5. Окреслення науково-методичною радою *завдань* ініціативним групам, проведення *детального інструктажу членів груп* про мету, завдання, зміст, форми роботи щодо підготовки засідання, раціональний розподіл завдань між членами груп.
6. Складання *плану* підготовки і проведення засідання педагогічної ради.
7. Складання *переліку науково-методичної літератури* з теми засідання педагогічної ради для індивідуального та колективного опрацювання педагогами.
8. Організація *вивчення науково-педагогічної літератури*, наявного *досвіду з проблеми* (проведення бібліографічних оглядів літератури, виставок-презентацій науково-методичних джерел, випуск вісників «Книжка, яку варто опрацювати», «Книжкова полиця педагогічної ради», проведення консультацій із науковцями тощо).
9. Складання *картотеки педагогічного досвіду з теми засідання педагогічної ради*, ознайомлення педагогів зі станом проблеми в педагогічній практиці.
10. *Оформлення*:
 - *тематичної виставки* літератури в методичному кабінеті;
 - *інформаційного стенда* «Дискусійна трибуна педагогічної ради»;
 - *методичної виставки* «Чого можна повчитися у своїх колег».
11. Проведення *семінарів-тренінгів*, семінарів-практикумів, круглих столів з обраної проблеми у процесі підготовки до засідання педагогічної ради.
12. Розроблення *діагностичного інструментарію* (анкети, тести, опитувальники тощо) для аналізу проблеми.
13. Розроблення *програми дослідження*, проведення *анкетування, тестування, співбесід*, вивчення *портфоліо учнів і педагогів*, обробка, аналіз та узагальнення отриманих *діагностичних даних*; підготовка *наочності* (таблиць, діаграм, графіків тощо).
14. *Відвідування і взаємовідвідування уроків*, класних годин, їх аналіз у контексті теми засідання педагогічної ради.
15. Підготовка *матеріалів* на засідання педагогічної ради (плану-сценарію, проекту рішення, роздаткових матеріалів тощо).
16. Оформлення *приміщення*, в якому відбудеться засідання педагогічної ради (висловлювання науковців, афоризми, які характеризують суть проблеми, що обговорюється, технічне оснащення).

Для підготовки засідання створюються **ініціативні групи** (творча, аналітична, інформаційна, організаційна тощо).

Необхідність у створенні ініціативних груп зумовлена тим, що всьому педагогічному колективу важко відразу налаштувати свою роботу щодо підготовки засідання педагогічної ради. Потрібно, щоб хтось прокладав шлях, розробляв і реалізував на практиці план, у якому було б чітко вказано, що і як слід робити.

Ініціативні групи формуються з найбільш досвідчених і теоретично підготовлених педагогів, які проявили бажання працювати над темою. Виправдовує себе й невеликий склад груп (5—7 осіб), оскільки при цьому необхідно забезпечити контактність, мобільність її учасників.

Керівництво ініціативними групами здійснюють члени адміністрації, голова науково-методичної ради, голови шкільних методичних об'єднань тощо.

Орієнтовний перелік завдань творчої групи з підготовки засідання педагогічної ради

- Розроблення цільових орієнтирів і завдань засідання педагогічної ради, визначення форми його проведення;
- підготовка питань для обговорення на засіданні педагогічної ради з метою осмислення педагогами теми;
- добір науково-педагогічної, методичної літератури з теми засідання педагогічної ради;
- розроблення бібліографічного покажчика літератури «Книжкова полиця педагогічної ради»;
- оформлення виставки літератури та методичних матеріалів педагогів із теми засідання педагогічної ради;
- організація оглядів, вивчення й обговорення науково-методичної літератури;
- ознайомлення педагогів зі станом проблеми в сучасній практиці;
- підготовка питань для обговорення на засіданнях методичних об'єднань, заняттях психолого-педагогічного семінару;
- організація круглих столів, дискусій, тренінгів, семінарів для педагогічних працівників у контексті теми засідання педагогічної ради;
- випуск методичних бюлетенів, вісників;
- проведення консультацій для педагогів із проблеми;
- розроблення детального плану підготовки, сценарію проведення засідання педагогічної ради;
- вивчення системи роботи педагогів з окресленої проблеми.

Орієнтовний перелік завдань аналітичної групи

- Розроблення програми дослідження, діагностичного інструментарію для учнів, педагогів, батьків;
- проведення анкетування, мікродосліджень серед учнів, батьків і педагогів, обробка анкет;
- узагальнення інформаційно-аналітичних матеріалів, підготовка відеосюжетів, презентацій у контексті теми засідання педагогічної ради і виявлених під час дослідження проблем;
- підготовка і редагування проекту рішення засідання педагогічної ради, трансформація його у форму кінцевого продукту для педагогів: алгоритми, схеми, методичні рекомендації;
- здійснення аналізу ефективності роботи педагогічної ради.

Орієнтовний перелік завдань інформаційної групи

- Оформлення інформаційного стенда «Дискусійна трибуна педагогічної ради»;
- інформування педагогів, учнівського активу і батьків про засідання педагогічної ради та ступінь їхньої участі в ньому;
- висвітлення перебігу підготовки і результатів роботи педагогічної ради на сайті навчального закладу, у шкільних засобах масової інформації;
- проведення днів інформації, випуск інформаційних вісників;
- підготовка наочності, ілюстративних матеріалів для учасників засідання педагогічної ради.

Орієнтовний перелік завдань організаційної групи

- Підготовка приміщення для проведення засідання педагогічної ради;
- забезпечення наявності необхідної техніки на засіданні педагогічної ради;
- підготовка необхідної документації для засідання педагогічної ради;
- запрошення на засідання педагогічної ради представників шкільного самоврядування, науковців тощо.

Ефективність підготовчого етапу засідання педагогічної ради залежить від **якості плану** його підготовки, під час складання якого треба дотримуватися таких **принципів**:

- чітко визначити цілі, очікувані результати;
- пам'ятати, що шанси на успіх будуть більшими, якщо врахувати рівень науково-методичної компетентності педагогів, їхні інтереси і потреби;
- урахувати, що засідання педагогічної ради буде ефективнішим, якщо до процесу його підготовки та проведення будуть залучені не лише адміністрація, члени творчої групи, а й значна кількість членів колективу.

Запитання, на які слід відповісти, складаючи план засідання педагогічної ради

- Яка основна мета, цільові орієнтири?
- Які теоретичні знання мають актуалізуватися, поглибитися, доповнитися?
- Які практичні вміння та навички можна сформулювати, удосконалити у процесі підготовки та проведення засідання?
- Які недоліки та складнощі є в роботі колективу, педагогів? Як їх можна вирішити?
- Як засідання сприятиме активізації творчого потенціалу колективу закладу?
- Як активізувати самоосвітню діяльність педагогів у період підготовки до засідання?
- Яких конкретних змін у практиці роботи закладу, його структурних підрозділів можна чекати внаслідок проведення засідання?

Відповіді на запитання є дуже цінною частиною плану, оскільки дають можливість усвідомити зміни в діяльності педагогічного колективу, виходячи з реального стану речей. У плані конкретизується діяльність адміністрації і членів ініціативних груп щодо підготовки засідання, визначаються основні заходи, терміни їх виконання.

Детально розроблений план орієнтує педагогічний колектив на якісну та своєчасну підготовку до засідання, стимулює творчу активність, підвищує персональну відповідальність виконавців.

Однак розробка плану — це лише початок справи. Адміністрація закладу повинна забезпечити **якісну його реалізацію**.

Насамперед доцільно окреслити **перелік питань для обговорення** на засіданні педагогічної ради, спрямувати педагогів на вивчення науково-методичної літератури, допомогти їм вибудувати власну самоосвітню програму діяльності в контексті теми засідання. Глибокому проникненню у проблему сприяє проведення проблемних семінарів на підготовчому етапі. Добре, якщо семінарські заняття доповнюватимуться організацією тематичних виставок, оглядом основної літератури з проблеми, обговоренням книжок та статей, показом матеріалу з досвіду роботи, презентацією методичних бюлетенів тощо.

Важливо, щоб усі учасники заздалегідь були ознайомлені з планом підготовки засідання педагогічної ради. Для цього в методичному кабінеті доцільно оформити **інформаційний стенд «Дискусійна трибуна педагогічної ради»**.

Орієнтовна тематика рубрик інформаційного стенда «Дискусійна трибуна педагогічної ради»

- **Готуємося до засідання педагогічної ради** (оголошення про підготовку засідання педагогічної ради: дата проведення, порядок денний, відповідальні за підготовку, місце проведення).
- **Ініціативні групи в дії** (склад ініціативних груп, програми їх дій).
- **Книжкова полиця засідання педагогічної ради** (список рекомендованої науково-методичної літератури для опрацювання).
- **Стаття, яку варто опрацювати** (актуальні статті з фахових педагогічних видань).
- **План підготовки до засідання педагогічної ради**.
- **Тематичні орієнтири для обговорення** на засіданні педагогічної ради (перелік питань для обговорення, дискусії, мозкового штурму тощо).
- **Увага! Контроль** (графік відвідування уроків, класних годин, програма моніторингового дослідження).
- **Методична скарбниця педагогічної ради** (графік проведення методичних заходів: методичних оперативок, засідань методичних об'єднань, творчих груп, семінарів тощо).
- **Прошу слова** (думки педагогів, учнів, батьків з окресленої проблеми).
- **Педагогічний барометр** (матеріали моніторингового дослідження).
- **Погляд науковця на проблему** (думки науковців із проблеми).
- **У світі мудрих думок** (портфоліо афоризмів з окресленої проблеми).

Технологія проведення засідання педагогічної ради

Технологія проведення засідання педагогічної ради передбачає реалізацію **принципів**:

- значущість проблем, що обговорюються, науково-дослідницький підхід до них, змістовність обговорення;
- цікавий, корисний для всіх добір матеріалів, викладення питань з опорою на досвід;
- визначення недоліків у роботі педагогічного колективу в межах проблеми, що обговорюється, та шляхів їх подолання;
- діловитість, керованість, ухвалення конкретних рішень із подальшою їх перевіркою.

АЛГОРИТМ проведення засідання педагогічної ради

1. Привітання учасників. Повідомлення голови про кількість членів педагогічної ради, відсутніх на засіданні та причини їх відсутності.
2. Оголошення порядку денного засідання педагогічної ради.
3. Затвердження регламенту роботи засідання педагогічної ради.
4. Інформування членів педагогічної ради про виконання рішення попереднього засідання.
5. Виступ голови педагогічної ради (обґрунтування актуальності проблеми для педагогічного колективу закладу, окреслення очікуваних результатів, презентація мети, завдань, ідеї засідання педагогічної ради, форма його проведення).
6. Презентація діагностичних матеріалів, отриманих у результаті роботи аналітичної групи.
7. Робота в малих групах, виконання інтерактивних вправ у контексті питань, винесених на обговорення.
8. Презентація роботи малих груп.
9. Ознайомлення членів педагогічного колективу з проектом рішення педагогічної ради.
10. Внесення доповнень до проекту рішення.
11. Ухвалення рішення педагогічної ради.
12. Підбиття підсумків. Рефлексія результатів засідання педагогічної ради.

Під час проведення засідання педагогічної ради виникає ще одна проблема, яка стосується вибору тематики (див. додаток 1 на с. 10).

Тема засідання педагогічної ради має бути актуальною, перспективною і концептуальною, відповідати програмі розвитку школи,

результатам проблемно зорієнтованого аналізу роботи школи за минулий рік, запитам і потребам учителів.

Пропонуємо **методичні розробки засідань педагогічної ради з питань виховання** (див. додаток 2 на с. 11).

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ІЗ ВИХОВНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ НА ЗАСІДАННЯХ ПЕДАГОГІЧНОЇ РАДИ

- Виховання дітей та учнівської молоді в умовах нових стандартів освіти.
- Концептуальні засади положення «Основні орієнтири виховання учнів 1—11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів в Україні» та шляхи їх реалізації.
- Виховання в школі: погляд із позицій компетентнісного підходу.
- Організація інноваційно-пошукової діяльності педагогічного колективу в умовах реалізації ключових ідей компетентісно спрямованого виховання.
- Компетентнісний підхід до виховання: компетентність класного керівника, учня.
- Формування життєвої компетентності особистості в умовах виховної системи школи.
- Основні напрями в роботі педагогічного колективу щодо формування ключових компетентностей учнів.
- Розвиток життєвої компетентності учнів у виховному просторі школи.
- Розвиток життєстійкості та життєздатності учнів у школі: зміст, технології.
- Акмеологічний підхід у вихованні: ролі учасників виховного процесу.
- Гострі проблеми виховання: пошуки шляхів їх вирішення.
- Виховання дітей та учнівської молоді: рефлексія практики, проблем, перспектив.
- Виховання дітей та учнівської молоді в освітньому просторі школи: аналіз практики, проблем, перспектив.
- Виховний процес у школі: проблеми, шляхи і способи підвищення якості.
- Потенціал виховного середовища школи: проблеми та шляхи розвитку.
- Пошук шляхів оптимізації виховного середовища школи в контексті забезпечення якості виховання дітей та учнівської молоді.
- Підвищення ролі психологічного компонента у вихованні дітей та учнівської молоді як необхідна умова підвищення ефективності виховного процесу в школі.
- Педагогічна підтримка учнів у процесі навчання та виховання.
- Виховна система школи: проблеми функціонування, перспективи розвитку.
- Виховна система школи: формування стратегії розвитку.
- Стратегія розвитку виховної системи школи в умовах модернізації системи освіти.
- Педагогічна діагностика і моніторингові дослідження процесу виховання в школі.
- Діагностичний підхід як наукова основа управління виховною системою в сучасній школі.
- Моніторингові дослідження якості виховання в школі як умова його оптимізації.
- Аналіз виховного процесу як умова його оптимізації.
- Інтеграція виховних ресурсів школи і сім'ї в навчанні, вихованні, розвитку дитини.
- Взаємодія школи і сім'ї: врахування специфіки сучасної доби.
- Ефективна взаємодія школи і сім'ї як суб'єктів навчально-виховного процесу.
- Учніське самоврядування в школі: зміст, результати, шляхи розвитку.
- Виховання толерантності в дітей та учнівської молоді.
- Формування громадянської компетентності учнів в умовах сучасної школи.
- Виховання громадянина, патріота в освітньому просторі школи.
- Патріотизм як основа сучасного виховання дітей та учнівської молоді.
- Формування правової компетентності учнів: аналіз ситуації і перспективи розвитку.
- Інтерактивні технології виховання — ефективний шлях до досягнення результативності виховного процесу.
- Ефективні виховні технології як ресурс підвищення якості виховання в школі.
- Проектна технологія як чинник підвищення якості виховного процесу.
- Технологія портфоліо як засіб виховання успішної особистості.
- Технологія колективного творчого виховання в практиці роботи школи.
- Професійний розвиток педагогів як вихователів: зміст, форми, методи, технології.
- Професійна компетентність класних керівників як чинник розвитку виховної системи школи.
- Класний керівник, учителі-предметники, психолог, педагог-організатор, соціальний педагог: аспекти взаємодії.
- Аналітична діяльність класного керівника: зміст, результати, шляхи вдосконалення.

МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ЗАСІДАнь ПЕДАГОГІЧНОЇ РАДИ З ПИТАнь ВИХОВАННЯ

Засідання 1. Виховання в сучасній школі: рефлексія практики, проблем, перспектив

Виховання розгортається як найширша
в світі проблема — проблема життя
та творчості.
Лев Виготський

Мета засідання: сприяти формуванню в педагогів системного бачення процесу виховання та актуалізації потреби в удосконаленні й оновленні практики виховної діяльності з учнями.

Завдання:

- проаналізувати діяльність педагогічного колективу у сфері виховання дітей та учнівської молоді;
- визначити її здобутки та проблеми;
- окреслити першочергові проблеми, які потребують вирішення;
- розробити шляхи вирішення окреслених проблем;
- розвивати навички командної роботи, роботи в групах, особистої участі у визначенні шляхів вирішення проблем виховання, перспектив його розвитку.

Час роботи: 2,5 години.

Підготовчий етап

1. Проведення засідання науково-методичної ради (окреслення цільових орієнтирів, кола питань для обговорення на засіданні, визначення форми проведення, призначення керівників ініціативних груп, окреслення завдань ініціативним групам).

2. Формування ініціативних груп із підготовки засідання педагогічної ради:

- **творча** (завдання: розроблення детального плану підготовки засідання педагогічної ради та сценарію його проведення; оформлення виставки літератури та методичних матеріалів педагогів з окресленої теми; організація вивчення й обговорення науково-методичної літератури; ознайомлення педагогів зі станом проблеми в сучасній практиці; організація круглих столів, дискусій, семінарів-тренінгів; вивчення системи роботи класних керівників із проблеми);

- **аналітична** (завдання: окреслення спектра думок із проблеми шляхом вивчення науково-методичної літератури; добір діагностичного інструментарію для аналізу проблеми; проведення анкетування, мікродосліджень серед педагогів, учнів та їхніх батьків; узагальнення аналітичних матеріалів, підготовка презентацій, відеосюжетів у контексті теми засідання педагогічної ради; підготовка і редагування проекту рішення педагогічної ради; здійснення аналізу ефективності роботи засідання педагогічної ради, оформлення портфоліо матеріалів педагогічної ради);
- **інформаційна** (завдання: підготовка списку літератури з проблеми, проведення оглядів науково-методичної літератури, оформлення інформаційного стенда «Дискусійна трибуна педагогічної ради»; випуск інформаційних вісників «Книжкова полиця педагогічної ради», «Точка зору» тощо; інформування педагогів, учнівського активу і батьків про засідання педагогічної ради та ступінь їхньої участі; висвітлення перебігу підготовки і результатів засідання педагогічної ради на сайті школи, у шкільних засобах масової інформації);
- **організаційна** (завдання: оформлення приміщення для проведення засідання педагогічної ради; забезпечення наявності необхідної техніки на засіданні; запрошення представників шкільного самоврядування, науковців).

Основний етап

1. Вивчення змісту програм виховання учнів 5—11-х класів.

2. Проведення круглого столу для педагогів «Гострі проблеми виховання в школі: пошуки шляхів їх вирішення».

3. Підготовка і випуск інформаційно-методичних вісників «Педагогу про сучасні підходи і концепції виховання», «Технології виховного процесу».

4. Засідання методичного об'єднання класних керівників «Сучасні підходи і концепції виховання».

5. Ділова гра з класними керівниками «Модель принципів виховання».

6. Засідання методичних об'єднань учителів-предметників «Виховний потенціал уроку».

7. Оформлення в методичному кабінеті виставки науково-методичної літератури «Виховання особистості в сучасних умовах», проведення бібліографічних консультацій «Що і де можна прочитати».

8. Анкетування педагогів «Оцінювання сучасної ситуації виховання в школі», учнів «Клас, у якому я навчаюся», батьків «Школа, в якій навчається моя дитина».

9. Обробка, аналіз й узагальнення діагностичних матеріалів, підготовка презентацій у контексті теми засідання педагогічної ради.

10. Розроблення плану-сценарію, проекту рішення педагогічної ради.

План проведення засідання педагогічної ради

1. Вступне слово, обґрунтування вибору теми, презентація мети, завдань, очікуваних результатів педагогічної ради, узгодження регламенту засідання.

2. Формування творчих груп, окреслення завдань і регламенту роботи груп.

3. Робота у творчих групах.

Група 1. Виховне середовище школи: плюси і мінуси.

Група 2. Виховний потенціал уроку.

Група 3. На шляху формування здорового способу життя дітей та учнівської молоді.

Група 4. Школа і сім'я: розвиток партнерства.

Група 5. Виховний потенціал учнівського самоврядування.

Група 6. Девіантність у дитячому середовищі: запобігання і подолання.

Група 7. Виховні технології в шкільній практиці.

Група 8. Моніторинг результативності процесу виховання в школі.

Група 9. Організація науково-методичної роботи з учителями як вихователями.

4. Презентація напрацювань творчих груп.

5. Презентація експертною групою карти «Гострі проблеми виховання», шляхів їх вирішення, а також стратегічних перспектив розвитку виховної роботи в системі школи.

6. Підбиття підсумків роботи засідання педагогічної ради. Прийняття рішення. Оцінювання ефективності роботи учасників засідання.

Анкета «Оцінювання сучасної ситуації виховання в школі»

1. Як Ви оцінюєте сучасну ситуацію виховання в школі?

2. Чи відповідає виховання викликам сучасної доби?

3. Чому виникла потреба в оновленні виховної системи?

4. Які проблеми виховання Ви вважаєте найбільш значущими?

5. Які сучасні концепції виховання Ви знаєте?

6. Які виховні технології є ефективними?

7. Які діагностичні методики доцільно використовувати під час вивчення результативності виховного процесу?

ВИХОВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Оголошення про засідання педагогічної ради (зразок)

Шановні колеги!

Через два місяці (*вказується дата*) на засіданні педагогічної ради буде обговорюватися **питання «Виховання в сучасній школі: рефлексія практики, проблем, перспектив»**. Просимо активно залучатися до підготовки засідання педагогічної ради, ознайомитися з добіркою літератури з проблеми, підготовленою творчою групою, осмислити вашу позицію щодо виховання дітей та учнівської молоді в умовах сучасної школи.

Розмова про проблеми виховання важлива, якщо зорієнтована на їх практичне вирішення, тобто знаходження стратегії і тактики відповідних дій, що допоможуть подолати негативне в сьогоденній ситуації. Ось чому так важливо, визначивши цілі й завдання вирішення проблеми, відшукати для цього конкретні шляхи: окреслити напрями діяльності з дітьми, батьками учнів, зміст і форми цієї діяльності, методи констатації й аналізу її результатів.

Отже, хотілося б, щоб засідання педагогічної ради пройшло в атмосфері взаємного збагачення й діалогу. Діалог спонукає генерувати ідеї, сприяє уточненню власної позиції.

Ваші думки цікавлять колег. Адже загальну картину може створити лише повний спектр думок.

Під час засідання педагогічної ради пропонується обговорити такі **питання**:

- Що є метою виховання молоді особистості в сучасних умовах?
- Які цільові орієнтири у вихованні є важливими в сучасній школі?
- Що є змістом процесу виховання?
- Якою має бути взаємодія класного керівника з практичним психологом, соціальним педагогом, педагогом-організатором, сім'єю у вихованні дітей?
- Як вибрати педагогічні технології, щоб виховання було ефективним та результативним?

Вимоги до виступу: конкретність, чіткість, аргументованість, лаконічність, проблемність, пропозиції, ідеї.

Ініціативні групи, які займаються підготовкою засідання педагогічної ради, очікують від вас нових ідей, які сприятимуть визначенню перспектив виховання в школі.

Дякуємо за співпрацю!

Анкета

«Педагогічна рада: ефективність роботи»

1. Чи була тема засідання педагогічної ради важливою особисто для Вас?

2. Як, на Ваш погляд, були висвітлені питання, винесені для обговорення?
 - Глибоко й компетентно;
 - частково;
 - без глибокого, аргументованого аналізу;
 - поверхово.
3. На розвиток яких професійних педагогічних умінь було спрямовано засідання педагогічної ради? _____
4. Що дало Вам засідання педагогічної ради?
 - Збагатило цінним досвідом;
 - поглибило знання з проблеми;
 - принесло розчарування.
5. Як Ви оцінюєте прийняте педагогічною радою рішення?
 - Як чітку програму дій;
 - як декларативний документ;
 - як _____ (інша оцінка).
6. Що Ви можете запропонувати для підвищення ефективності засідань педагогічної ради? _____
7. Що необхідно врахувати під час підготовки наступного засідання педагогічної ради? _____

ПІДХОДИ ТЕХНОЛОГІЇ

Засідання 2. Виховна система навчального закладу: шляхи розвитку та ресурсне забезпечення

Нині, як ніколи, набуває особливого значення перспективність виховної роботи, спрямованість її в майбутнє.
Василь Сухомлинський

Час роботи: 2,5 години.

Тематичні орієнтири для обговорення на засіданні педагогічної ради

- Виховна система в контексті наукової думки.
- Виклики XXI століття: вимоги до виховання.
- Сучасні підходи до виховання.
- Компетентнісний підхід до виховання.
- Місце і роль педагога у виховній системі навчального закладу.
 - Учніське самоврядування у виховній системі навчального закладу.
 - Сім'я у виховній системі навчального закладу.
 - Результати моніторингового дослідження рівня розвитку виховної системи.

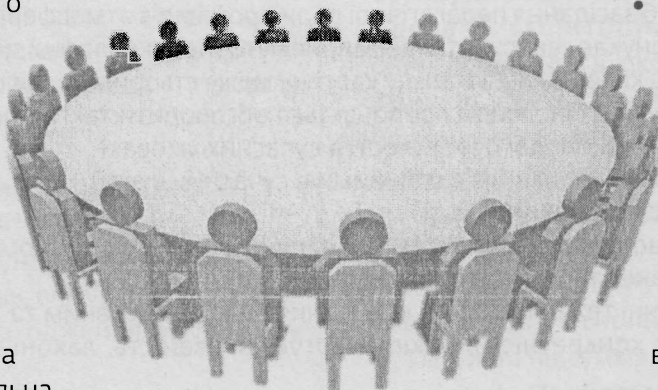
Пошук сучасних шляхів і засобів становлення та розвитку виховних систем у навчальних закладах становить нині одну з найактуальніших проблем шкільної практики. Її успішне вирішення потребує ґрунтовного осмислення сучасного змісту виховання, його структури, функцій, спрямованих на вирішення проблеми становлення життєво компетентної, успішної особистості.

Сучасному вихованню має бути сповна властива випереджувальна роль у демократичному процесі державотворення, воно має стати засобом відродження національної культури, зупинення соціальної деградації, стимулом пробудження високих моральних якостей, засобом самоорганізації, особистісної відповідальності дітей та молоді, запорукою громадянського миру і злагоди в суспільстві.

Мета засідання: визначити сучасні засади виховання в навчальному закладі (принципи, підходи, зміст, технології), науково-методичні, організаційні, інформаційні умови розвитку виховної системи; сприяти підвищенню ефективності виховної діяльності.

Завдання:

- здійснити системний аналіз реальної практики виховання учнів у навчальному закладі;
- визначити методологічні основи виховання дітей у сучасних умовах, комплекс технологій щодо оптимізації виховного процесу в навчальному закладі;
- сприяти підвищенню професійної компетентності педагогів у здійсненні процесу виховання;
- сприяти активізації творчого потенціалу педагогів у доборі методів, форм, засобів і технологій виховання.

Підготовка до проведення засідання педагогічної ради

- Вивчення науково-методичної літератури з проблеми.
- Проведення семінарів-тренінгів для класних керівників «Учніський колектив як суб'єкт виховання», «Роль і місце класного керівника у виховній системі навчального закладу», «Діагностика ефективності виховного процесу».
- Проведення тренінгів для батьківського активу «Сім'я у виховній системі навчального закладу».
- Проведення засідань творчих груп «Технологія діяльності класного керівника щодо створення виховної системи», «Технологія моделювання виховної системи навчального закладу», «Управління процесом виховання учнів», «Технології організації виховного процесу».
- Проведення соціологічних досліджень:
 - рівня розвитку учнівського самоврядування;
 - рівня розвитку класних колективів;
 - ефективності використання педагогічних технологій у виховному процесі;
 - ступеня задоволеності учнів, педагогів і батьків виховним процесом та його результатами.

Засідання 3. Програма «Основні орієнтири виховання учнів 1—11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів України»: що повинен знати, уміти педагог

Мета засідання: актуалізувати знання педагогів щодо концептуальних положень, принципів і питань загальної методології програми.

Завдання:

- узагальнити й систематизувати теоретичні положення програми «Основні орієнтири виховання учнів 1—11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів України»;
- використавши практичний досвід педагогів, унести зміни в програму виховання учнів у школі;
- сприяти розвитку взаємодії між педагогами, формуванню їхньої творчо-пошукової діяльності.

Час роботи: 2,5 години.

Підготовчий етап

1. Окреслення цільових орієнтирів засідання педагогічної ради на засіданні науково-методичної ради.
2. Формування ініціативних груп із підготовки засідання, розроблення плану дій.
3. Оформлення інформаційного стенда «Готуємося до засідання педагогічної ради».
4. Проведення засідання методичних об'єднань класних керівників «Основні положення програми та можливості їх застосування у виховній практиці школи».
5. Розроблення плану-сценарію засідання, проекту рішення педагогічної ради.

План проведення засідання педагогічної ради

1. Вступне слово. Обґрунтування вибору теми. Ознайомлення з цільовими орієнтирами засідання педагогічної ради.

2. Анкетування учасників засідання педагогічної ради «Що я знаю про програму „Основні орієнтири виховання учнів 1—11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів України”» (див. анкету «Що я знаю про програму»).

3. Заглиблення в тему. Робота у творчих групах (див. завдання групам).

Група 1. Мета та завдання виховання учнів.

Група 2. Основні принципи виховання.

Група 3. Зміст виховання в сучасних умовах.

Група 4. Технології виховного процесу.

Група 5. Виховний простір розвитку особистості.

Група 6. Зміст виховної діяльності з учнями початкової школи.

Група 7. Зміст виховної діяльності з учнями основної школи.

Група 8. Зміст виховної діяльності з учнями старшої школи.

Група 9. Терміни і поняття програми.

Група 10. Аналіз анкетування педагогів.

4. Презентація роботи творчих груп.

5. Підбиття підсумків. Прийняття проекту рішення педагогічної ради.

Анкета «Що я знаю про програму»

Шановні колеги!

Просимо Вас підкреслити рівень володіння темою «Програма „Основні орієнтири виховання учнів 1—11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів України»:

- Знаю про програму в загальних словах.
- Знайома. Використовую. Пройшла навчання.
- Працюю над упровадженням. Поки що непросто.
- Нова для мене тема.
- Реалізація програми буде успішною, якщо...
- Дії щодо реалізації програми не матимуть результату, якщо...
- Для успішної реалізації програми ми повинні знати...
- Для успішної реалізації програми ми повинні вміти...

Завдання групам

1. Опрацювання окреслених частин програми в групах.
2. Обмін інформацією щодо опрацьованих частин програми.
3. Виокремлення основних аспектів, представлення їх у вигляді схем.
4. Презентація напрацювань груп.

Засідання 4. Компетентнісний підхід до виховання: компетентність педагога, учня

Мета засідання: сприяти формуванню теоретико-методичної готовності педагогів до впровадження компетентнісного підходу у виховну практику школи.

Завдання:

- визначити ключові компетентності особистості, що сприяють її самореалізації і самоактуалізації в сучасних соціально-економічних умовах, шляхи їх формування в умовах класу, школи;
- надати інформацію про технологічні розробки вітчизняних науковців щодо використання компетентнісного підходу у виховній діяльності;
- ознайомити педагогів з основними поняттями, принципами, прийомами і методами компетентнісного підходу, його методологічним значенням і роллю під час визначення цільового, змістового, організаційно-діяльнісного й оцінно-результативного компонентів процесу виховання;
- сприяти формуванню в педагогів системного уявлення про можливості й умови використання компетентнісного підходу в оновленні виховної практики.

Час роботи: 2,5 години.

Підготовчий етап

1. Обговорення на засіданні науково-методичної ради цільових орієнтирів засідання педагогічної ради, визначення керівників ініціативних груп, окреслення завдань ініціативним групам щодо підготовки засідання педагогічної ради.

2. Формування ініціативних груп для підготовки засідання педагогічної ради (творчої, аналітичної, інформаційної, організаційної, експертної).

3. Проведення навчального семінару для членів ініціативних груп «Компетентнісний підхід — стратегічний орієнтир оновлення виховання в школі».

4. Розроблення бібліографічного покажчика науково-методичної літератури з проблеми.

5. Оформлення виставки літератури «Книжкова полиця педагогічної ради» в методичному кабінеті.

6. Проведення презентацій, оглядів, обговорень методичної літератури на засіданнях методичних об'єднань учителів.

7. Оформлення інформаційного стенда «Готуюся до засідання педагогічної ради» (оголошення про засідання педагогічної ради, бібліографічний покажчик літератури з проблеми, план підготовки до засідання, зразки анкет тощо) (див. оголошення).

Проведення організаційно-діяльнісних ігор «Модель компетентного учня початкової школи», «Модель компетентного учня основної школи», «Модель компетентного випускника школи», «Модель компетентного вчителя», «Модель компетентного класного керівника».

Розроблення плану-сценарію засідання, проєкту рішення педагогічної ради.

План проведення засідання педагогічної ради

1. Вступне слово. Обґрунтування доцільності вибору проблеми, виходячи із завдань програми розвитку школи, науково-методичної проблеми.

2. Представлення мети, завдань, очікуваних результатів.

3. Інформаційне повідомлення «Компетентнісний підхід як сучасна методологічна орієнтація у виховній діяльності» (див. с. 18).

4. Формування творчих груп, окреслення завдань і регламенту їх роботи.

5. Робота у творчих групах.

Група 1. Сутність компетентнісного підходу у вихованні.

Група 2. Основні поняття компетентнісного підходу до виховання.

Група 3. Принципи компетентнісного підходу до виховання.

Група 4. Технологічний арсенал компетентнісного підходу.

Група 5. Роль і місце педагога-вихователя в контексті компетентнісного підходу.

Група 6. Можливості використання компетентнісного підходу в педагогічній діяльності.

6. Представлення результатів роботи творчих груп.

7. Презентації: «Модель компетентного учня», «Модель компетентного педагога», «Модель компетентного класного керівника».

8. Підбиття підсумків роботи педагогічної ради. Прийняття рішення педагогічної ради. Оцінювання ефективності роботи педагогічної ради (див. анкету «Педагогічна рада: пошук нових підходів» на с. 20).

Оголошення про засідання педагогічної ради (зразок)

Шановні колеги!

Одним із шляхів оновлення змісту виховання і виховних технологій, їх узгодження із сучасними викликами є орієнтація виховних програм на компетентнісний підхід та створення ефективних механізмів його впровадження.

Це вимагає пріоритетної уваги до змісту і методик, які формують світогляд, ціннісні орієнтації, здатність до самопізнання і самореалізації особистості в різних видах творчої діяльності, компетентності, необхідні для життєвого і професійного вибору. Саме тому проблема компетентнісного підходу до виховання особистості є нині пріоритетною.

Набуття учнями життєвої компетентності пов'язується зі *здатностями вирішувати життєві проблеми*, серед яких можна виокремити:

- завдання, пов'язані із самопізнанням та пізнанням навколишнього світу;
- завдання, які виникають у процесі оволодіння різними видами творчої діяльності;
- завдання, пов'язані з життєвим самовизначенням та самопізнанням;
- завдання, породжені спілкуванням, необхідністю розв'язання конфліктів;
- завдання, пов'язані з виконанням соціальних ролей;
- завдання, зумовлені участю у правових відносинах, тощо.

Завдання педагогів — розвинути в особистості систему здібностей, із якими пов'язані зазначені завдання.

Засідання педагогічної ради — це можливість для ознайомлення із суттю компетентнісного підходу, основними його поняттями і принципами виховного процесу.

Мета: формувати системне бачення компетентнісно спрямованого виховного процесу в педагогів, готовність до впровадження компетентнісного підходу у виховну практику школи.

Завдання:

- ознайомити педагогів із суттю компетентнісного підходу, його основними поняттями, принципами, технологічним арсеналом;
- ознайомити педагогів із розробками вітчизняних учених щодо актуальних проблем використання компетентнісного підходу в педагогічній практиці;
- визначити перелік ключових компетентностей, здійснити їх ідентифікацію щодо вікових особливостей дітей;
- з'ясувати перспективи щодо впровадження компетентнісного підходу у практику роботи педагогічного колективу.

Інформаційне повідомлення «Компетентнісний підхід як сучасна методологічна орієнтація у виховній діяльності»

Суть компетентнісного підходу полягає в тому, що він є методологічною орієнтацією в діяльності, яка забезпечує розвиток життєвих компетенцій, становлення конструктивної життєвої стратегії та індивідуально-особистісних технологій життєтворчості особистості у процесі виховання.

Його основні ідеї

1. Виховання має бути (а не декларативно проголошуватися) рівноправною складовою педагогічного процесу.

2. Виховання — це інтерсуб'єктний процес. Виховання компетентного учня — це виховання суб'єкта життя, суб'єкта життєтворчості.

3. Виховує не пустопорожнє моралізаторство, а практична діяльність та духовне спілкування вчителя й учня.

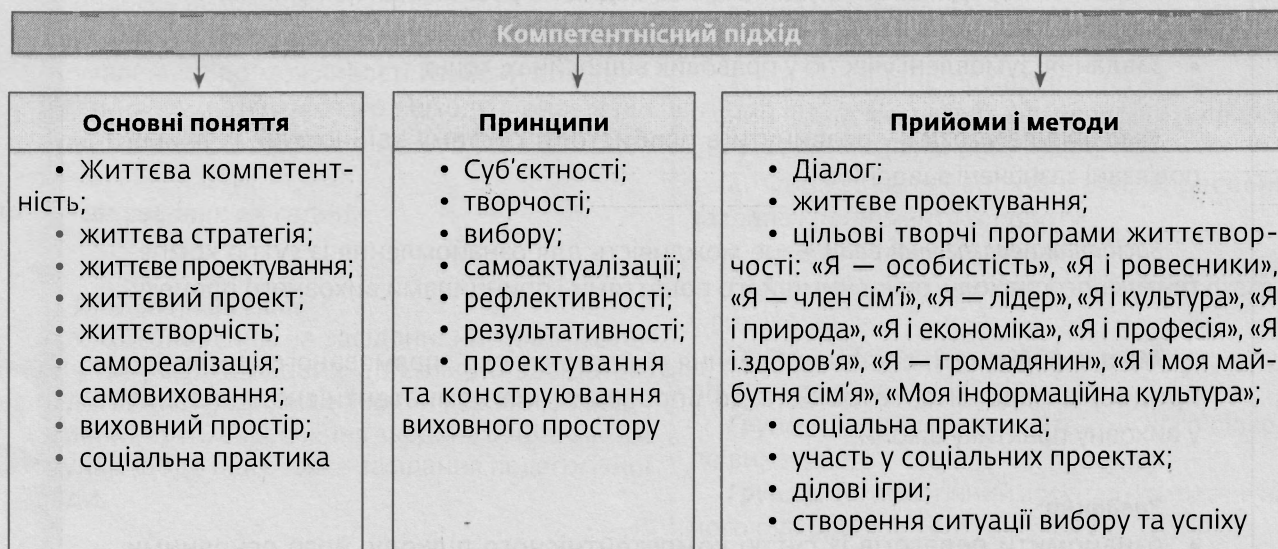
4. Виховання — це засіб становлення оптимальної життєвої стратегії учня.

5. Стратегія побудови виховного процесу в контексті компетентнісного підходу передбачає виховання особистості, яка має розвинути життєву компетентність, спроможна самостійно збагачувати його у процесі власної життєдіяльності, творення індивідуального життя та участі у творенні життя суспільства.

Компетентнісний підхід (*схема*) є комплексним педагогічним засобом і містить **три основні компоненти**:

- **основні поняття**, які використовуються в процесі вивчення, управління й оновлення виховної практики;
- **принципи** як вихідні положення або правила здійснення виховної діяльності;
- **прийоми і методи** побудови процесу виховання.

Схема

Технологічним арсеналом компетентнісного підходу є методи і прийоми, які відповідають таким вимогам:

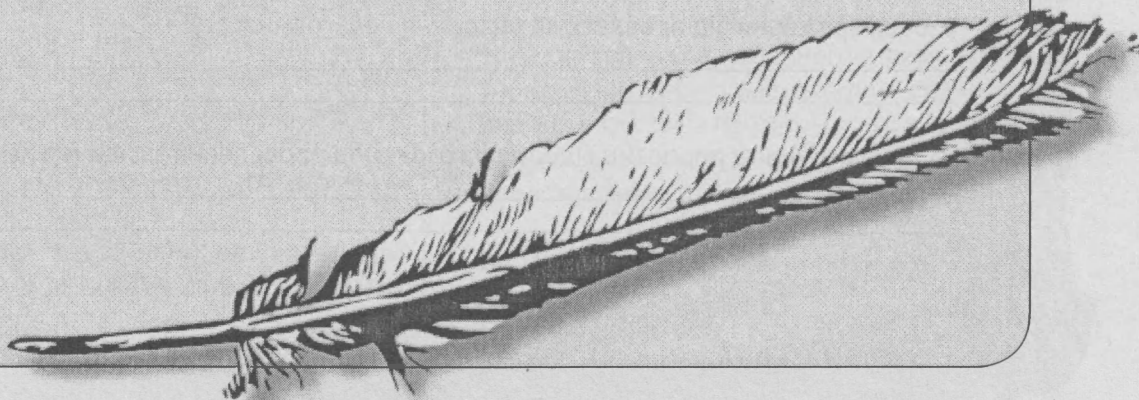
- діалогічність;
- діяльнісно-творчий характер;
- спрямованість на особистісний розвиток учня, розвиток його життєвої компетентності.

Технологічний арсенал компетентнісного підходу: діалог, ігрові, рефлексивні методи і прийоми, життєве проектування, соціальна практика, участь у соціальних проєктах, ділові ігри, тренінгові заняття, створення ситуації вибору та успіху, цільові творчі програми, методи діагностики і самодіагностики, а також способи фасилітації і педагогічної підтримки учнів у процесі їхнього саморозвитку і самореалізації.

ПРИНЦИПИ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ВИХОВАННЯ (за І. Єрмаковим)

- **Принцип суб'єктності виховання** — процес виховання має орієнтуватися на становлення учня як суб'єкта власної життєдіяльності (пізнання, відносин, діяльності, спілкування), життєтворчості;
- **принцип рефлексивності** — у більшості випадків більш корисною є не сама виховна дія, а її осмислення вихованцем й аналіз учителем; одним із найважливіших, стрижневих завдань інтелектуального та морального виховання є прищеплення вихованцю потреби в рефлексії, здатності аналізувати й оцінювати власні дії, свою життєву ситуацію;
- **принцип творчості** — виховання життєстійкості, життєздатності та життєтворчості учня не може і не має обмежуватися заявленими виховними штампами; ефективність виховання залежить від здатності вихователя знайти нестандартне, творче розв'язання виховної ситуації; поза творчістю у вихованні важко зберегти і примножити творчий потенціал особистості вихованця; **справжня сутність виховання — в організації життя дитини, дитячого колективу;**
- **принцип результативності** — процес виховання має приводити до конкретних життєвих результатів, зокрема до розвитку життєвої компетентності особистості, саме в цьому запорука його гуманності та ефективності;
- **принцип проектування та конструювання виховного простору** — основним чинником розвитку життєвої компетентності є не окремі виховні впливи, а саме життя школи, той виховний простір, яким вона є: глибина, широта й узгодженість виховних умов та вимог, які ставляться учню всією життєдіяльністю школи та його життєдіяльністю в ній; звідси **ефективне виховання** — це передусім проектування і впровадження ефективного виховного простору, спрямованого на плекання вільної, самодостатньої, соціально мобільної особистості, яка вміє приймати рішення і несе за них відповідальність.

Анкета
«Педагогічна рада: пошук нових підходів»

Шановні колеги!

Заповніть, будь ласка, анкету, виділяючи відповідь, притаманну саме Вам. Усі Ваші оцінки буде взято до уваги адміністрацією навчального закладу (*ураховуйте, що 1 — це найнижчий бал, яким ви оцінюєте, а 5 — найвищий*).

1. Наскільки засідання педагогічної ради реалізувало проголошені цілі?

Не знаю 1 2 3 4 5

2. Чи було представлено на засіданні педагогічної ради нові ідеї, які Ви можете застосовувати в роботі?

Не знаю 1 2 3 4 5

3. Чи було на засіданні педагогічної ради висвітлено проблеми, про які Ви справді хотіли дізнатися?

Не знаю 1 2 3 4 5

4. Чи достатнім для Вас був обсяг науково-методичної інформації, отриманої на засіданні педагогічної ради?

Не знаю 1 2 3 4 5

5. Чи були прийнятними для Вас організація та форма проведення засідання педагогічної ради?

Не знаю 1 2 3 4 5

6. Чи справдилися Ваші очікування щодо засідання педагогічної ради?

Не знаю 1 2 3 4 5

7. Чи допоможе інформація, досвід, набуті на засіданні педагогічної ради, у Вашій роботі?

Не знаю 1 2 3 4 5

8. Яких нових знань та вмінь Ви набули?

9. Ваші враження від проведення засідання педагогічної ради.

10. Зауваження та пропозиції щодо підготовки та проведення засідання педагогічної ради.

Дякуємо за співпрацю!

Засідання 5. Педагогічна підтримка дитини в процесі навчання та виховання

Мета засідання: підвищити рівень поінформованості педагогів про використання технології педагогічної підтримки в навчально-виховному процесі.

Завдання:

- проаналізувати практику використання прийомів і методів педагогічної підтримки учнів;
- виявити ефективні форми і способи педагогічної підтримки учнів;
- окреслити шляхи системного використання педагогами технологій педагогічної підтримки дітей у навчально-виховному процесі.

Час роботи: 2,5 години.

Підготовчий етап

1. Обговорення на засіданні науково-методичної ради цільових орієнтирів засідання педагогічної ради, визначення відповідальних за роботу ініціативних груп із підготовки засідання.

2. Формування ініціативних груп (творчої, аналітичної, інформаційної, організаційної), розроблення планів їхньої діяльності.

3. Розроблення переліку науково-методичної літератури з проблеми «Педагогічна підтримка дитини в процесі навчання та виховання».

4. Оформлення виставки науково-методичної літератури з проблеми в методичному кабінеті.

5. Вивчення науково-методичної літератури з проблеми.

6. Оформлення інформаційного стенда «Готуємося до засідання педагогічної ради» (див. оголошення на с. 22).

7. Взаємовідвідування уроків і класних годин.

8. Аналіз планів виховної роботи класних керівників.

9. Проведення засідань методичних об'єднань учителів-предметників «Педагогічна підтримка як стратегія діяльності в період переходу дітей із початкової школи в основну», «Педагогічна підтримка дитини в процесі навчання», класних керівників «Педагогічна підтримка дитини в практиці виховної діяльності».

10. Проведення анкетування педагогів, батьків та учнів.

11. Розроблення методичних рекомендацій «Позиція класного керівника в ситуації підтримки» (див. с. 22).

12. Розроблення інформаційно-методичного вісника «Етапи, основні напрями і способи здійснення педагогічної підтримки дитини у вирі-

шенні особистісно значущої для неї проблеми» (див. с. 23).

13. Розроблення проекту рішення педагогічної ради, плану проведення її засідання.

Хід засідання педагогічної ради

I. Вступна частина

Короткий виступ директора навчального закладу про актуальність теми, мету і завдання засідання педагогічної ради, форму його проведення, регламент.

II. Інформаційно-теоретична частина

Виступ заступника директора навчального закладу з виховної роботи про перебіг проведення підготовчої роботи до засідання педагогічної ради, результати анкетування.

III. Проектна частина

1. **Формування творчих груп, окреслення завдань і регламенту роботи груп**

2. Мозковий штурм у групах

Група 1. Для чого потрібна педагогічна підтримка?

Група 2. Яка позиція педагога в ситуації підтримки?

Група 3. Що є предметом діяльності дитини і педагога під час здійснення педагогічної підтримки?

Група 4. Які бар'єри перешкоджають здійсненню педагогічної підтримки?

3. Презентація напрацювань творчих груп

4. Гра «Акумулятор проблем»

- Виокремлення в групах проблем, найбільш значущих для дітей, їхньої життєдіяльності та розвитку;
- педагоги і батьки, граючи роль учнів, виокремлюють кілька проблем, найбільш значущих для дітей, їхньої життєдіяльності та розвитку;
- кожна група, використавши інформаційно-методичний вісник «Етапи, основні напрями і способи здійснення педагогічної підтримки дитини у вирішенні особистісно значущої для неї проблеми» розробляє протягом 20 хв проект вирішення однієї з окреслених проблем;
- представлення проектів груп.

IV. Підбиття підсумків роботи педагогічної ради

Прийняття рішення педагогічної ради. Оцінювання ефективності роботи учасників педагогічної ради (див. анкету «Оцінювання засідання педагогічної ради» на с. 23).

Оголошення про засідання педагогічної ради (зразок)

Шановні колеги!

Нині важливими завданнями виховання є створення умов для індивідуального розвитку дитини, захисту її гідності і прав, підтримка у вирішенні її індивідуальних проблем, пов'язаних зі здоров'ям, спілкуванням, успішним навчанням, життєвим і професійним самовизначенням.

Надаючи педагогічну підтримку, педагог повинен створити оптимістичну установку для дитини, забути на деякий час про її недоліки, побачити лише перспективні лінії її розвитку.

Педагогічна підтримка — це особливий вид педагогічної діяльності, суть якої полягає в допомозі і сприянні набуттю кожною дитиною досвіду конструктивного подолання або вирішення проблем самореалізації, саморозвитку навичок пошуково-проектної діяльності в її русі від «Хочу» до розуміння своєї мети, переходу на рівень «Можу» і «Я це зробив!».

Нижче подаємо тематику питань для обговорення на засіданні педагогічної ради.

Може, вона надихне вас на плідну ідею, вам захочеться сказати колегам: «А я роблю так...» чи «Бачу проблему...».

Орієнтовний перелік питань для обговорення

1. Що таке педагогічна підтримка дитини?
2. Що розуміють під педагогічною підтримкою відомі науковці?
3. Для чого потрібна педагогічна підтримка?
4. Які форми підтримки мають бути закладені в професійній позиції вчителя, класного керівника?
5. Які форми і способи педагогічної підтримки найбільше відповідають особистісно зорієнтованій виховній взаємодії?

Творча група з підготовки засідання педагогічної ради очікує від педагогічного колективу нових ідей, обміну досвідом, які дадуть змогу системно використовувати технологію педагогічної підтримки учнів у навчально-виховному процесі.

Дякуємо за співпрацю!

Позиція класного керівника в ситуації підтримки

- Емпатійне сприйняття учня таким, яким він є;
- визнання права учня на свободу вчинку, вибору, самовираження; визнання його права на власне волевиявлення (*право «Хочу» і «Не хочу»*);
- визнання рівноправності дитини в діалозі та вирішенні власної проблеми;
- уміння бути партнером для дитини, готовність і здатність бути на боці дитини (радником, фасилітатором, захисником й адвокатом), готовність нічого не вимагати натомість;
- перевага діалогових форм спілкування, уміння спілкуватися з позиції старшого товариша (без сюсюкання і панібратства), уміння слухати і чути;
- заохочення та схвалення самостійності, ініціативності дитини, впевненості у своїх силах;
- стимулювання розвитку навичок самоаналізу й самопізнання;
- власний самоаналіз, постійний самоконтроль та здатність змінювати позицію й оцінювання.

Етапи педагогічної підтримки

Діагностичний — фіксація факту, проблемності, проектування умов діагностики проблеми, установлення контакту з дитиною, вербалізація постановки проблеми з погляду її значущості для дитини.

Пошуковий — організація спільно з дитиною пошуку причин виникнення проблеми, погляд на ситуацію збоку.

Договірний — проектування дій педагога і дитини, налагодження договірних відносин, укладення угоди в будь-якій формі.

Діяльнісний — виконання дитиною розробленого плану дій щодо вирішення проблеми:

- **діє сама дитина:** з боку класного керівника — схвалення її дій, стимулювання, звернення уваги на успішність її кроків, заохочення ініціативи;

- **діє педагог:** координація дій спеціалістів у школі і поза нею.

Рефлексивний — спільне з дитиною обговорення успіхів і невдач попередніх етапів діяльності; констатація факту вирішення проблеми; осмислення дитиною нового життєвого досвіду, набутого в процесі вирішення проблеми.

Анкета «Оцінювання засідання педагогічної ради»

Заповніть, будь ласка, анкету, виділяючи відповідь, притаманну саме Вам. Усі Ваші оцінки буде взято до уваги адміністрацією навчального закладу (*ураховуйте, що 1 — це найнижчий бал, яким ви оцінюєте, а 5 — найвищий*).

1. Чи достатнім для Вас був обсяг інформації про стан проблеми, що обговорювалася на засіданні педагогічної ради?

Не знаю 1 2 3 4 5

2. Чи було корисним для Вас засідання педагогічної ради?

Не знаю 1 2 3 4 5

3. Чи були прийнятними для Вас порядок і методи роботи на засіданні педагогічної ради?

Не знаю 1 2 3 4 5

4. Наскільки корисними для Вас були запропоновані форми роботи в групах щодо обговорення проблеми?

Не знаю 1 2 3 4 5

5. Чи час для роботи на засіданні використано ефективно?

Не знаю 1 2 3 4 5

Засідання 6. Інтеграція виховних ресурсів ПНЗ та сім'ї в навчанні, вихованні і розвитку дитини

Зміни, які відбуваються нині в діяльності шкіл, потребують перегляду звичних поглядів, установок не лише у сфері навчання, виховання дітей та учнівської молоді, а й у відносинах школи та сім'ї. Сім'я в системі відносин із навчальним закладом не є рівноправним учасником навчально-виховного процесу, а вимушена бути допоміжною ланкою. На практиці це проявляється в епізодичній участі сім'ї у вирішенні проблем школи.

Оскільки і навчальний заклад, і сім'я мають єдину виховну територію, то **головним завданням спільної діяльності школи та сім'ї** щодо вирішення проблем навчання, виховання та розвитку дітей є:

- інтеграція зусиль сім'ї і педагогічного колективу щодо розвитку дітей;
- забезпечення участі батьків в організації навчально-виховного процесу і самоврядуванні;
- підвищення психолого-педагогічної культури батьків;
- підвищення відповідальності батьків за виховання дітей, ролі батька в цьому процесі.

Хотілося б на засіданні педагогічної ради **знайти відповіді на гострі питання**, з якими щодня стикаються учасники педагогічної взаємодії:

- як зробити так, щоб педагоги і батьки стали справжніми партнерами у плеканні особистості дитини;
- яким має бути результат співпраці навчального закладу і сім'ї;
- як ефективно використати ресурси сім'ї і школи у вихованні дитини;
- як забезпечити відповідальне ставлення батьків до виконання виховної функції.

Мета: визначити концептуальні засади партнерської взаємодії школи та сім'ї в навчанні, вихованні та розвитку дітей.

Завдання:

- сформувати системне бачення у педагогів процесу взаємодії з батьками учнів;
- визначити найактуальніші проблеми та напрями діяльності школи із сім'єю;
- розробити механізми діяльності школи щодо організації взаємодії з батьками учнів;
- здійснити пошук перспективних технологій діяльності школи із сім'єю;
- сприяти актуалізації потреби у вдосконаленні й оновленні практики роботи з батьками;
- підвищувати професійну компетентність педагогів із проблеми.

Час роботи: 2,5 години.

На засіданні педагогічної ради передбачається розглянути комплекс питань:

- Сім'я в системі координат навчального закладу.
- Роль і місце батьків в освітній політиці закладу.
- Роль батьківської громадськості в державно-громадській моделі управління навчальним закладом.
- Партнерство сім'ї і школи у створенні виховного простору.
- Активізація співпраці з батьківською громадськістю в трикутнику «батьки — діти — педагоги».

У процесі підготовки до засідання педагогічної ради планується:

- вивчення науково-методичної літератури з проблеми;
- проведення соціологічних досліджень: «Батьківські збори: з погляду тат і мам», «Співпраця школи і сім'ї в процесі виховання дітей», «Взаємини між дітьми та батьками», «Педагогічна культура батьків», «Організація дозвілля дітей у сім'ї», «Виховання в школі: оцінювання батьківської громадськості»;
- проведення круглого столу «Батьки і діти: давня проблема в сучасному забарвленні»;
- проведення з учнівською молоддю дебатів «Уникнути проблем із батьками можливо», тренінгових занять «Учимося бути відповідальними батьками»;
- проведення засідань методичних об'єднань: «Взаємодія школи і сім'ї: нове бачення, стратегії, практика», «Навчання батьків: стратегії, технології»;
- проведення для батьків тренінгових занять: «Мистецтво бути батьками», «Компетентнісне батьківство як запорука гармонійних відносин у сім'ї».

Книжкова полиця педагогічної ради

1. Виховний потенціал сім'ї в сучасних умовах: тематична державна доповідь про становище сімей в Україні за підсумками 2001 р. — К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2002. — 144 с.

2. Оржеховська В. М., Кириченко В. І., Ковганич Г. Г. Взаємодія навчального закладу і сім'ї: стратегії, технології, моделі: практико-орієнтований посібник. — Х.: Точка, 2007. — 192 с.

Засідання 7. Розвиток проектно́ї культури педагогів як засіб підвищення професійної компетентності

Стрімка динаміка суспільних процесів ставить перед освітянами низку завдань, спрямованих на створення інноваційного проектного простору, виховання компетентної особистості, яка вміє вирішувати життєві проблеми, приймати ефективні рішення, досягати життєвого успіху.

У процесі розвитку життєвої компетентності має відбуватися моральний, інтелектуальний, фізичний, естетичний розвиток і саморозвиток учнів, їхнє становлення як відповідальних, ініціативних громадян незалежної демократичної України.

Реалізація цієї мети вимагає **виконання низки завдань**:

- розвиток індивідуальності учня, розкриття, розвитку та реалізація його життєвого і творчого потенціалу;
- оволодіння учнем важливим культурним досвідом, знаннями, уміннями та навичками, які є основою його компетенцій, життєвої компетентності;
- становлення здібностей, необхідних для успішної життєдіяльності в основних сферах суспільних відносин;
- набуття учнями життєвого досвіду (навчального, практичного, соціального);
- розбудова системи ціннісних орієнтацій учня, прийняття ним загальнолюдських цінностей;
- збереження та зміцнення фізичного, духовного, психічного і соціального здоров'я учнів.

Особливу роль у розвитку життєвої компетентності відіграє впровадження проектних технологій, оволодіння педагогами теорією і практикою проєктування, проектною культурою.

Засідання педагогічної ради з проблеми «Розвиток проектно́ї культури педагогів як засіб підвищення професійної компетентності» є слушною нагодою для діалогу, можливістю поділитися своїми роздумами з колегами щодо проблеми.

Мета: визначити найактуальніші проблеми та шляхи розвитку проектно́ї культури учнів, педагогів.

Завдання:

- сприяти актуалізації знань педагогічних працівників із проблеми;
- визначити можливості щодо розвитку проектно́ї культури педагогів як ефективного засобу підвищення їхньої професійної компетентності;

- узагальнити досвід педагогічного колективу з проблеми;
- сприяти актуалізації в педагогів потреби в розвитку проектно́ї культури.

Час роботи: 2,5 години.

Під час засідання педагогічної ради планується обговорити такі **питання**:

- компетентнісні засади системи проектно́ї діяльності в школі;
- педагог як організатор простору проектно́ї діяльності;
- місія педагога в системі проектно́ї діяльності;
- суть проектно́ї культури учня, педагога;
- механізми розвитку проектно́ї культури учня, педагога;
- досвід і проблеми розвитку проектно́ї культури педагогів, учнів;
- роль портфоліо в розвитку проектно́ї культури педагогів, учнів.

Книжкова полиця педагогічної ради

1. Єрмаков І. Г., Пузіков Д. О. Проектні обриси становлення життєстійкої і життєздатної особистості: практико зорієнтований посібник. — Запоріжжя: Хортицький навчально-реабілітаційний багатопрофільний центр, 2006. — 152 с.
2. Життєва компетентність особистості від теорії до практики: науково-методичний посібник / За ред. І. Г. Єрмакова. — Запоріжжя: Центріон, 2005. — 640 с.
3. Інноваційний потенціал проектно́ї діяльності у навчальному закладі: практико зорієнтований збірник / За заг. ред. О. А. Федоренка, І. Г. Єрмакова. — К., 2006. — 242 с.
4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О. В. Оварчук. — К.: К.І.С., 2004. — 112 с.
5. Метод проєктів: традиції, перспективи, життєві результати: практико зорієнтований збірник / Кер. авт. колективу — директор ліцею міжнародних відносин № 51 С. М. Шевцова; наук. керівник і редактор — канд. істор. наук І. Г. Єрмаков. — К.: Департамент, 2003. — 500 с.
6. Моделі розвитку сучасної української школи // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, Черкаси — Сахнівка, 11—13 жовтня 2006 р. — К.: СПД Богданова А. М., 2007. — 240 с.
7. Проектна діяльність у ліцеї: компетентнісний потенціал, теорія і практика: науково-методичний посібник / За ред. С. М. Шевцової, І. Г. Єрмакова, О. В. Батечко, В. О. Жадька. — К.: Департамент, 2008. — 520 с.

ВИХОВНІ ТЕХНОЛОГІЇ